

Una eina ideada a la UdG permet visualitzar el retrocés d'una llengua

► Dos físics han creat un model per estudiar el fenomen de la substitució lingüística del gal·lès

GIRONA | ACN/A. C.

■ El fenomen de la substitució d'una llengua, entès com el procés en què un idioma en una situació més avantatjosa s'expandeix geogràficament en detriment de l'autòcton, ha centrat l'estudi de dos físics de la Universitat de Girona i la Universitat Autònoma de Barcelona que han aconseguit idear una eina per calcular a quina velocitat es produeix el retrocés.

Els investigadors Neus Isern i Joaquim Fort han aplicat els seus coneixements al fet de la substitució lingüística centrant-se especialment en el cas gal·lès. El model permet estimar en quina mesura les llengües es troben amenaçades i, per tant, són útils per dissenyar accions per controlar o revertir la destrucció de la diversitat lingüística.

Amb aquesta recerca, els físics han definit uns paràmetres que permeten estimar la velocitat -en kilòmetres per any- en què l'idioma més avantatjós s'expandeix geogràficament per sobre de l'autòcton. Explica l'investigador de la universitat gironina, Joaquim Fort, que el model per estudiar la disminució de l'idioma en el temps és similar al que es fa servir per observar com avancen els incendis.

Neus Isern explica que «aquests paràmetres es poden extrapolar a idiomes parlats en països on els governs no s'han preocupat de la seva conservació mentre que és més complicat estudiar altres llengües, com el català, que estan més protegides gràcies a l'existència d'una política lingüística».

Fort explica, però, que de cares al futur, podria servir per comparar les diferències entre el català que es parla a França, poc protegit, i el que es parla a Catalunya.

En un context més ampli, aquest

Dos investigadors de la UdG i la UAB han estimat la velocitat en què un idioma en substitueix un altre

El model es pot extrapolar a llengües desprotegides, però no al català, que té el suport de les polítiques lingüístiques

tipus de models desenvolupats pels investigadors de la UAB i la UdG es podrien aplicar a altres exemples de canvis culturals en els quals un tret cultural avantatjós s'expandeix, anul·lant la prevalença d'un tret cultural autòcton.

Els investigadors han analitzat el cas del gal·lès i el seu retrocés en el temps. Isern i Fort han comprovat com, entre els anys 1961 a 1981, l'anglès va anar reemplaçant el gal·lès com a llengua principal de comunicació. Els seus estudis, però, també han observat altres llengües com el quítxua i el gaèlic escocès.

Els responsables de l'estudi han descrit l'evolució del nombre de parlants, reproduint la disminució en el temps de les persones que parlaven l'idioma autòcton en ser substituït per l'idioma veí.

La recerca s'ha publicat en un article aparegut en la prestigiosa revista *Journal of the Royal Society Interface*. Aquesta publicació ocupa el cinquè lloc a nivell mundial de revistes interdisciplinàries, segons els paràmetres d'impacte calculats per l'Institute of Scientific Information (Journal Citation Reports rankings). Els investigadors han fet aquest treball en el marc del Consolider SimulPast, dedicat a simulació de la història humana. Els Consolider són grans projectes de recerca on participen investigadors de disciplines i institucions diferents.

Fort i Isern són experts en modelitzar aquests fenòmens culturals -representar adequadament una realitat-, com han demostrat en projectes anteriors.